

DAN PLANINCEV '89 JE BIL NA VOGARJU

NA PLANINI BOGOVI, V DOLINI VOLKOVI

Kakšnih pet tisoč planincev (ali pa morda še več) je prišlo v nedeljo, 10. septembra, na Vogar, bohinjško planino nad Bohinjskim jezerom, kjer je bilo letošnje srečanje ob dnevu slovenskih planincev. Ob svojem domu Draga Kosija ga je ob 40-letnici svojega delovanja pripravilo Planinsko društvo Železničar iz Ljubljane.

Slavnostni govornik je bil predsednik predsedstva SR Slovenije Janez Stanovnik, ki je v 12-minutnem nenapisanem govoru dejal:

»Ko so me organizatorji tega vašega današnjega srečanja prosili, da bi ob tej priložnosti spregovoril, je bila to zame sicer velika čast, vendar sem takoj vprašal: Kaj pa naj povem na takem zborovanju, saj veste, da v glavnem govorim o politiki in gospodarstvu, ljudje pa na tak dan ne bodo hoteli poslušati političnega govora in jadikovanja o gospodarstvu, saj imajo tega dovolj 360 dni v letu!

Potem pa sem nekoliko prisluhnil temule velikanu za seboj, Triglavu, kaj vse nam Slovencem šepeta v teh dneh. Pri pesniku sem prebral tale lep verz: V stiski, v borbi, v viharju, stoj trdno pot Triglav! — To, mislim, je predvsem tisto poslanstvo in tista misel, ki nam jo te slovenske gore pošiljajo v dnevih preizkušnje, ki jih živimo in v katerih se bojujemo.

Kaj nam sporočajo ti gorski velikani, ki nas obdajajo v tem današnjem prelestnem soncu? Kot se mi zdi, nam sporočajo predvsem to, da smo v svoji človeški oholosti pozabili na to, da smo del narave. Veliki mislec preteklosti Friderik Engels je napisal veliko misel: Kadar človek poruši zakone narave, potem narava udari nazaj. Tako se zdaj pogosto dogaja, da človek v svoji oholosti govori o eksploataciji naravnih izvirov, kar smatra za nadvse pozitivno in napredno delo. Vendar je resnica prav nasprotna, kajti konflikt med človekom in naravo postaja v današnji civilizaciji še posebno pomemben. Če namreč narave ne bomo spoštovali in se bomo obnašali do nje, kot da je naš suženj, kot da nam je dana, da jo v kratkem času svojega življenja do kraja izkoristimo in naslednjim generacijam pustimo odpadek in polomijo, če se ne bomo drugače obnašali do narave, moramo vedeti, da nam tudi vse tovarne in veličastje moderne tehnologije ne bo pomagalo, da pridemo na zeleno vejo.

Če prisluhnemo tihim glasovom, ki prihajajo iz te deviške narave, iz gozdov in z gorá, lahko slišimo marsikatero življenjsko modrost, ki smo jo pozabili.

Ko sem prihajal sem gor na Vogar, sem se — enako kot vi — lahko prepričal, kako

Slavnostni govornik na letošnjem dnevu planincev na Vogarju je bil Janez Stanovnik

Foto: Vlasta Felc

se vsi med seboj lepo pozdravljamo, kako si želimo dober dan, kako smo si vsi tovariši in prijatelji. Tukaj na planini smo med seboj bogovi, v dolini pa volkovi. Zato mislim: poslanstvo s planine moramo pripeljati v doline.

Če hočemo rešiti svojo narodno usodo, moramo vedeti, da je popolnoma normalno in nujno, da vsak misli s svojo glavo, da ima vsak svoje misli in svoje ideale, kar pa ne pomeni, da mora vsak misliti enako kot on. Počasi se moramo navaditi na to, da obstajajo nenapisana pravila, ki jih moramo vendarle upoštevati, da je nekeje meja, prek katere ne smemo iti, če hočemo imeti zdravo in demokratično družbo.

Smatram, da planinstvo ni samo način, da se nadihamo svežega zraka, ampak je njegov smisel v usmeritvi, ki si jo je slovenska planinska organizacija začrtala že pred skoraj sto leti, ko se je postavila na lastne noge, da bi tujcem, ki so se hoteli pola-

stiti naših vrhov, to preprečila. Takrat so zapisali v svoja pravila, da hočejo dati slovenski lik slovenskim goram. Če ga hočemo dati tudi mi in če hočemo sami prevzeti od gorá slovenski lik, se moramo zavzeti, da morajo med nami obstajati osnovne vrednote poštenja in resnice, lepote in dela.

Tale prelepi dom na Vogarju ni zrasel niti sam od sebe niti iz velikega premoženja in denarja, ampak predvsem iz volje in odločnosti ljudi, da si postavijo svoj dom. Delo je tista podlaga, na kateri mora biti zasnovana celotna družba; zdrava družba mora biti zgrajena na delu, ki pa ni nujno samo delo naših rok in mišic, ampak tudi ustvarjalnost lepote in znanosti.

Ni naključje, da so najtvornejši člani slovenskega naroda iskali svojo inspiracijo v slovenski zemlji in v slovenskih gorah. Vračajmo se zato k svojim koreninam, k tistim virom, ki so nam dali moč, da smo se od etničnega pojma spremenili v politični narod! Samo če nas bo prežemala samozavest, kaj vse smo naredili doslej, bomo šli lahko hrabro in z zaupanjem naprej.

Govor predsednika Janeza Stanovnika so zbrani planinci nekajkrat prekinili s ploskanjem.

Poleg Janeza Stanovnika je na letošnjem dnevu planincev na kratko spregovoril le

še predsednik Planinskega društva Železničar Franc Hočevar, ki je pozdravil navzoče, se zahvalil Planinski zvezi Slovenije za čast, ker je zaupala organizacijo letošnje osrednje slovenske planinske proslave ljubljanskim »železničarjem« in povedal, da »njegovo društvo letos slavi 40 let plodnega in uspešnega dela«.

V kratkem kulturnem sporedu so nastopili pevci in folkloristi železničarskega kulturnega društva Tine Rožanc iz Ljubljane ter prikupni pevci in glasbeniki osnovne šole dr. Janeza Mencingerja iz Bohinjske Bistrice.

Za jedačo je bilo na Vogarju poskrbljeno, za pijačo prav tako, čeprav se zbrani planinci niso letos ne tega ne onega posluževali tako izdatno kot prejšnja leta. Tudi tukaj se je pokazalo, da živimo v gospodarsko zelo težkih časih.

Vendar se verjetno kljub temu ni treba bati, da prihodnje leto dneva planincev ne bi bilo. Kljub nekaterim kritikam na račun takšnih manifestacij je vendarle velik del slovenskih planincev, ki radi prihajajo na taka praznovanja, da se tam srečujejo s starimi prijatelji in znanci — in kar živijo od enega dneva planincev do drugega. Dokler se bo na dnevih slovenskih planincev zbiralo toliko ljudi, je popolnoma odveč premišljevat o tem, da bi takšne proslave ukiniti.

DESET SLOVENSKIH ALPINISTOV PLEZA NA ŠIŠO PANGMO (8046 m)

KARANTANSKI PANTERJI V TIBETU

Sredi septembra je iz Ljubljane odpotovala v glavno mesto Nepala in od tod dalje v kitajski Tibet desetčlanska slovenska alpinistična odprava, ki namerava po novih smereh priplezati na 8046 metrov visoko goro Šiša Pangma. Na poti so Tone Škarja (vodja odprave), Stane Belak, Filip Bence, Matjaž Fištravec (snemalec), Viki Grošelj, dr. Žare Guzej (zdravnik odprave), Pavle Kozjek, Marko Prezelj, Andrej Štremfelj in Iztok Tomazin. V Ljubljano se bodo predvidoma vrnili 22. novembra.

Šiša Pangma (ki jo imenujejo tudi Gosianthan) je iz Katmanduja dobro viden vrh in je po zračni razdalji Katmanduju celo najbližji. Toda ker goro z juga varuje Langtang, skupina lepih in težavnih šestih in sedemtisočakov, so se ji uspeli približati le redki raziskovalci. Kljub bližini nepalskega glavnega mesta pa leži gora v celoti v Tibetu. Od tam so njena severna pobočja lahko dostopna — vendar šele od začetka osvajanja osemtisočakov. Ko so leta 1950 Kitajci zasedli Tibet, ki je zdaj kitajska pokrajina (in ne samostojna država, kot je bila prej), so zaprli meje — in v naslednjih letih poskušali sami kot prvi

priplezati na vrh, da bi imeli vsaj na tej gori prvenstvo. Po nekaj poskusih jim je leta 1964 vrh le uspelo doseči in tako je postala Šiša Pangma zadnji osvojeni osemtisočak.

Leta 1980 so Kitajci začeli odpirati Tibet tudi tujcem in od takrat je Šiša Pangma eden od najbolj priljubljenih himalajskih velikanov, vendar le s severa, po smeri prvoprstopnikov. Vzrokov za to je več, predvsem pa hodijo tja odprave, ker je to izredno lepa gora, ki se belo dviga nad rumeno tibetansko visoko planoto, ker je do podnožja razmeroma lahek dostop z vozili in ker je od tod le enodnevni pohod do baznega tabora, naposled pa na pobočju gore vse do vrha ni prevelikih tehničnih težav.

CILJI ODPRAVE

Slovenskim alpinistom je že zdavnaj padla v oči jugozahodna stena te gore, ki jo je lepo videti iz letala med Katmandujem in Luklo. Zaradi najrazličnejših vzrokov, tudi zaradi pomanjkanja denarja, so prosili za dovoljenje za vzpon na goro šele pred ne-